

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 31/2026-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5Ntc/6/2015 z 26. júna 2025 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Urtost 4/2025 z 12. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. novembra 2025 domáha vyslovenia porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v záhlaví označenými uzneseniami súdov. Navrhuje zrušiť uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Urtost 4/2025 z 12. augusta 2025 a prikázať vo veci opätovne rozhodnúť, ako aj priznať primerané finančné zadostučinenie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal krajskému súdu žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň, Rakúska republika sp. zn. 604 Hv 1/14a z 19. augusta 2014 vo výmere 15 rokov za zločin pokusu o vraždu podľa § 15, § 75 rakúskeho Trestného zákonníka a zločin ťažkej lúpeže podľa § 142 ods. 1, § 143 rakúskeho Trestného zákonníka, uznaného na území Slovenskej republiky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5Ntc/6/2015 z 1. júla 2015. Krajský súd uznesením sp. zn. 5Ntc/6/2015 z 26. júna 2025 podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii, a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z.

o výkone väzby v znení neskorších predpisov návrh sťažovateľa na podmienené prepustenie zamietol. Najvyšší súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

3. Najvyšší súd po zhrnutí podstatných dôvodov uznesenia krajského súdu a sťažnosti sťažovateľa uviedol, že sťažnosť nie je dôvodná. Konštatoval splnenie formálnej podmienky výkonu pomernej časti uloženého trestu podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona, ako správne konštatoval krajský súd. K splneniu materiálnych podmienok poznamenal, že podmienené prepustenie je opodstatnené, len ak sa preukáže, že odsúdený vo výkone trestu nielen formálne, ale nadpriemerne plnil všetky svoje povinnosti tak, aby za ich plnenie získaval odmeny a dokumentoval tak svoju úprimnú snahu o polepšenie, pričom jeho správanie k spoluodsúdeným i k personálu musí byť bezproblémové. Ak odsúdený síce plní svoje povinnosti, ale toto plnenie nie je ocenené odmenami, ide o bežný a zákonom predpísaný štandard jeho správania, ktorý sa nevymyká z priemeru a nenaznačuje snahu odsúdeného o polepšenie. Sťažovateľ napriek dĺžke výkonu trestu získal minimálny počet disciplinárnych odmien, nad ktorými prevyšoval počet jeho porušení interných predpisov, pre ktoré bol aj disciplinárne riešený, preto podľa najvyššieho súdu nebola splnená už druhá podmienka podmieneného prepustenia. Pri tretej podmienke najvyšší súd vyzdvihol význam predchádzajúceho spôsobu života odsúdeného vrátane vyhodnotenia rizika jeho recidívy, ako aj potrebu zohľadnenia všetkých zadovážených dôkazov poskytujúcich komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho správaní a plnení povinností, pretože tieto vedú ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať po opustení ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Najvyšší súd považoval resocializačnú prognózu sťažovateľa za nepriaznivú. Negatívnym faktorom v neprospech sťažovateľa je obsah odpisu registra trestov, podľa ktorého sa trestnej činnosti dopúšťa periodicky od roku 2008, evidovaných je tam 7 záznamov pre rôznu trestnú činnosť. Krajský súd podľa najvyššieho súdu správne zdôraznil, že hoci sa sťažovateľ vo väčšine odsúdení osvedčil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia alebo bol amnestovaný, nevedli tieto k jeho náprave a prevýchove a neodradili ho od ďalšej trestnej činnosti, ktorá, naopak, vygradovala do závažného násilného trestného činu vraždy v štádiu pokusu. Podľa najvyššieho súdu nemožno u odsúdených s početnou kriminálnou minulosťou paušálne dospieť k záveru, že podmienené prepustenie neprichádza do úvahy, nemožno však abstrahovať skutočnosť, že s ohľadom na túto kriminálnu minulosť bude splnenie materiálnej podmienky (že bude viesť riadny život) skôr výnimočné. Významnú úlohu v takýchto prípadoch bude zohrávať splnenie druhej podmienky, ktorá môže naznačiť skutočnú snahu odsúdeného o nápravu a presvedčiť súd, aby aj takémuto odsúdenému dal šancu na preukázanie, že bude schopný viesť riadny život. Najvyšší súd túto snahu odsúdeného však napriek rozsiahlemu dokazovaniu krajského súdu aj s poukazom na jeho negatívne hodnotenie z ústavu na výkon trestu odňatia slobody nemohol skonštatovať.

4. K námietkam sťažovateľa o potrebe znaleckého skúmania najvyšší súd uviedol, že nezistil splnenie podmienok na pribratie znalca, keďže na verejnom zasadnutí bolo vykonaných množstvo dôkazov, ktoré umožnili súdu rozhodnúť vo veci, a nešlo o prípad zložitosti objasňovaných skutočností podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľom uvádzané nálezy ústavného súdu sa navyše týkali obnovy konania, čo je úplne iný druh konania a toho, akým spôsobom sa vyhodnocuje predložený znalecký posudok. Najvyšší súd uzavrel, že každý si zaslúži šancu na nápravu chyby a na preukázanie, že jeho zlyhanie bolo ojedinelé. Z histórie správania sťažovateľa možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a páchaniu trestnej činnosti

prevažujú nad ním prezentovanou ochotou viesť riadny život. Najvyšší súd neuveril pozitívnej motivácii sťažovateľa, ktorá ho zrejme viedla k podaniu návrhu na podmieňané prepustenie. Po citovaní východísk judikatúry a poznámke o neexistencii právneho nároku na podmieňané prepustenie uviedol, že riziko opätovného zlyhania sťažovateľa, ak by bol podmieňane prepustený, výrazne prevyšuje nad ochotou najvyššieho súdu uveriť, že sa už rozhodol viesť riadny život. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu považoval za úplné, zrozumiteľné a presvedčivé, preto naň v ďalšom len odkazoval.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Krajský súd si protirečí na s. 8, keď na jednej strane tvrdí, že problémové správanie po nástupe môže byť bežné, no na druhej strane tvrdí, že sťažovateľove tresty zo začiatku sú problémom, a to aj napriek tvrdeniam o preukázanom polepšení sa. Krajský súd zamietol jeho návrh pre staré disciplinárne tresty a jeho minulosť, resp. predchádzajúce odsúdenia, pričom nereflektoval fakt, že represia v podobe výkonu trestu bola proti nemu použitá prvýkrát. Otázku adaptácie môže podľa sťažovateľa objektívne zodpovedať znalec, čo sťažovateľ žiadal v sťažnosti od najvyššieho súdu.

6. Nie je možné súhlasiť s úvahami najvyššieho súdu o minimálnom počte odmien, pretože väzenský systém neumožňuje každému a všade získavať niekoľko odmien ročne (závisí to od stupňa stráženia, od zdravotného stavu odsúdeného, od systému odmeňovania v každom ústave). Tvrdenia najvyššieho súdu nie sú relevantné a javia sa ako diskriminujúce. Minimálny počet odmien nie je stanovený, a tak je ho možné považovať za subjektívny názor. Vyčítaním kriminálnej minulosti pri poslednej materiálnej podmienke najvyšší súd vopred prejudikoval nemožnosť sťažovateľa splniť túto podmienku. Takéto vyjadrenie je rozporné so zásadou „*ne bis in idem*“.

7. Postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu čl. 17 ods. 1 ústavy, pretože možnosť podmieňaného prepustenia je z neho priamo odvodená. Postupom najvyššieho súdu v jeho uznesení došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu nezabezpečenia znaleckého posudku pre spravodlivé posúdenie návrhu sťažovateľa na podmieňané prepustenie. Nedoplnenie dokazovania o znalecký posudok a nedostatočné odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu je porušením práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavná sťažnosť obsahuje formálne nedostatky, ktoré sú dôsledkom jej podstatného nedostatku, a to absencie zastúpenia sťažovateľa advokátom. V úvode sťažovateľ označuje za predmet ústavnej sťažnosti napadnuté rozhodnutia a za porušovateľov označuje krajský súd a najvyšší súd, v petite sa však domáha vyslovenia porušenia práv postupom najvyššieho súdu. Nesúladiť petitu a odôvodnenia

je aj pri označení práv, keď v úvode sťažovateľ namieta porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, naproti tomu v petite neuvádza čl. 46 ods. 2 ústavy, preto tento článok ústavný súd posudzovať nebude. Napriek nedostatku právneho zastúpenia sťažovateľa a prítomnosti uvedených rozporov ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na opravu či doplnenie jeho podania, ktoré vyhodnotil ako obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum a ani prípadné doplnenie sťažnosti by nemohlo privodiť iné rozhodnutie o nej.

III.1. K porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 17 ods. 1 ústavy:

10. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v krátkosti konštatuje, že tento článok sa na prípad sťažovateľa *ratione materiae* neaplikuje, keďže v konaní o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa nerozhoduje o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach alebo záväzkoch“ sťažovateľa v zmysle čl. 6 dohovoru (pozri rozhodnutie o neprijateľnosti vo veci H. A. proti Rakúsku zo 7. 5. 1990, sťažnosť č. 16266/90). Článok 6 dohovoru sa teda zásadne nevzťahuje na vykonávacie konanie, v prípade jeho použiteľnosti by však boli vecné závery rovnaké. Pri vecnom prieskume ústavnej sťažnosti predstavuje táto okolnosť dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

11. Pri námietke o porušení základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že napadnuté rozhodnutia (ani namietaný predchádzajúci postup najvyššieho súdu) nie sú v príčinnej súvislosti s pozbavením sťažovateľa osobnej slobody. Sťažovateľ bol pozbavený osobnej slobody nezávisle od nich, a to na základe rozsudku krajského súdu sp. zn. 5Ntc/6/2015 z 1. júla 2015. Napadnutými uzneseniami teda nemohlo dôjsť k zásahu do práva na osobnú slobodu sťažovateľa. Záruky z označeného článku preto nemajú v tomto prípade uplatnenie. V súvislosti s podmieneným prepustením by k zásahu mohlo dôjsť v prípade pozbavenia slobody nasledujúceho po rozhodnutí o zrušení podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody (rozsudok Etute proti Luxembursku z 30. 1. 2018, body 25 a 33). V našich podmienkach by tomu zodpovedalo rozhodnutie súdu, že podmienené prepustený sa neosvedčil a zvyšok trestu vykoná podľa § 416 Trestného poriadku. To zjavne nie je prípad sťažovateľa, pretože napadnuté uznesenia sa týkajú predchádzajúcej fázy rozhodovania o podmienenom prepustení podľa § 415 Trestného poriadku. Aj v tejto časti je dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu:

12. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

13. Sťažovateľ mal možnosť podať proti uzneseniu krajského súdu sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku (ktorú aj podal), o ktorej bol príslušný rozhodovať najvyšší súd (ktorý o nej

napadnutým uznesením rozhodol). To predstavuje dôvod neprípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a tým aj dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.3. K porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu:

14. Z obsahu sťažnostných námietok vyplýva, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vyčíta súdu všeobecne spôsob aplikácie § 66 ods. 1 Trestného zákona na okolnosti jeho prípadu, konkrétne opakované zohľadnenie trestnej minulosti. Namieta aj nedoplnenie dokazovania a nedostatočné odôvodnenie uznesenia.

15. Úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavy nevyplýva základné právo na to, aby bolo žiadosti odsúdeného o podmieňené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovené (napr. III. ÚS 355/2021). Posúdenie splnenia zákonných podmienok na podmieňené prepustenie je vecou sudcovskej úvahy. Priestor na zásah ústavného súdu ako ochrancu ústavnosti sa otvára v takých prípadoch, keď by výklad či závery všeobecných súdov boli prejavom zjavného faktického či logického excesu, v dôsledku čoho by ich rozhodnutie vybočovalo zo zásad spravodlivého procesu a predstavovalo tak prejav ich svojvôle.

16. Zmysel podmieňeného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmieňene prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, na ktoré súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Ak všeobecný súd prihliadol na okolnosť, že nie je zabezpečená podmienka budúceho riadneho života sťažovateľa, je to výlučne iba vecou jeho uváženia, ak dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody neodstránil charakterové vlastnosti, ktoré sťažovateľa viedli k páchaniu závažnej trestnej činnosti (IV. ÚS 53/08, I. ÚS 605/2014, I. ÚS 489/2020, I. ÚS 36/2022).

17. Všeobecný súd rozhodujúci o podmieňenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti vedú do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať po tom, ako opustí brány väzenia. Pri skúmaní splnenia materiálnych podmienok týkajúcich sa možnosti podmieňeného prepustenia odsúdeného na slobodu je preto pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. Pritom správanie odsúdeného je determinované samotným výkonom trestu odňatia slobody, ako aj plnením jeho účelu, ktorý spočíva v prevencii pred ďalším páchaním trestnej činnosti a výchove odsúdeného k vedeniu morálneho a slušného života (III. ÚS 154/09).

18. Ústavný súd nezistil v uznesení najvyššieho súdu, ktoré posudzoval v spojitosti s uznesením krajského súdu, pri aplikácii právnej úpravy podmieňeného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody známky neústavnosti. Súdy nezaložili svoje rozhodnutia výlučne na posúdení trestnej minulosti (recidívy) sťažovateľa, ale zreteľne zohľadňovali už pri skúmaní prvej materiálnej podmienky konkrétne správanie sťažovateľa v ústave na výkon trestu nasledujúce po spáchaní

posledného trestného činu. Konštatovali nedostatok takej zmeny v jeho správaní či v jeho vnútornom postoji, ktorý by bolo možné označiť za polepšenie. Odkazovali pritom na konkrétne a relevantné okolnosti vyplývajúce z vykonaných dôkazov, primárne na pomer zistených porušení interných predpisov či disciplinárnych trestov a disciplinárnych odmien. Úvahy najvyššieho súdu o minimálnom počte odmien ústavný súd registruje v tomto kontexte (pomer k trestom či porušeniam predpisov) a sťažovateľov nesúhlas s nimi nemá potenciál viesť ústavný súd k záveru o nesúlade tejto časti odôvodnenia s právom na súdnu ochranu, ide o ďalšiu polemiku bez ústavného presahu.

19. Najvyšší súd vopred nevytlúčil možnosť splnenia druhej materiálnej podmienky ani pri odsúdených s početnou kriminálnou minulosťou, preto súvisiaca námietka sťažovateľa je nedôvodná. Neprepustenie odsúdeného z výkonu trestu nie je možné považovať za trest a prihliadnutie na odsúdenie nie je porušením zákazu opätovného trestného stíhania za čin, pre ktorý bola osoba právoplatne odsúdená, teda nepredstavuje porušenie pravidla *ne bis in idem*, naopak, tieto skutočnosti sú kľúčové pre odpovedanie na otázku, či možno od odsúdeného očakávať, že povedie riadny život (IV. ÚS 648/2023, IV. ÚS 653/2025). Sťažovateľ navyše nenamieta porušenie zodpovedajúceho článku ústavy, resp. dohovoru obsahujúce túto trestnoprávnu záruku spravodlivého súdneho procesu.

20. Sú to práve všeobecné súdy, ktoré na základe svojho vnútorného presvedčenia a správnosti určitej okolnosti a po starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu majú zaujať stanovisko o podmienčnom prepustení alebo o zamietnutí návrhu. Toto rozhodnutie musí byť založené na objektívnych skutočnostiach, ktoré súd zistí, a musí byť ich logickým dôsledkom. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu k procesu dokazovania a hodnotenia dôkazov vyplýva, že ak všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní stanovené zásady pri hodnotení dôkazov rešpektujú a svoj postup zákonným a presvedčivým spôsobom odôvodnia, ako sa v posudzovanej veci stalo, nie je ústavný súd oprávnený do hodnotenia dôkazov a z neho vyvedených skutkových a právnych záverov zasiahnuť. Námietka o nedoplnení dokazovania znaleckým posudkom preto nie je spôsobilá spochybníť ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu z hľadiska označeného základného práva.

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z pohľadu argumentov sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nezistil súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, čo pri vecnom prieskume predstavuje dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

22. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (napr. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a ústavný súd žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona

o ústavnom súde nevyhovet (výrok 1). Bezprostredným dôsledkom nevyhovenia návrhu je odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde (výrok 2).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2026

Libor Duľa
predseda senátu